

Nieuwsbrief PSH GOR bij Covid-19

Nummer 14 (17 september 2020)

Landelijk coördinatieteam PSH GOR (ARQ/ Nivel/ cGM/ GGD GHOR NL)

Dit is alweer de 14^e nieuwsbrief over PSH en GOR bij de Coronacrisis, waarmee we u op de hoogte houden van ontwikkelingen rond PSH en GOR. We zullen de nieuwsbrief uitbrengen als er voldoende informatie is om te delen, dus onregelmatig.

Activiteiten LOT-C

Afgelopen weken is besloten om het LOT-C vanuit de waakvlamtoestand weer op te schalen. Onder andere de sectie Gezondheid en Zorg en de sectie Informatievoorziening worden weer actief. De sectie Samenleving en Veerkracht wordt nu ondergebracht bij het IFV. Vanuit het cGM zal Jannie van der Helm de liaisonfunctie gaan vervullen tussen RIVM en LOT-C.

Ook het coördinatieteam PSH GOR heeft nauwe contacten met de Sectie Gezondheid en Zorg vanwege de doelgroepenbespreking die ze gezamenlijk gaan houden, om de behoeften van de specifieke doelgroepen in kaart te brengen. Hierbij zullen ook stakeholders uit het veld, zoals belangenbehartigende organisaties, patiëntenverenigingen of wetenschappelijke instituten aansluiten. Gezamenlijk wordt gekeken of er signalen zouden moeten worden afgegeven richting bestuurders, en welke aanvullende informatie op het IVC wenselijk is.

Nieuwe producten en informatie PSH

Hoe is het met de mentale gezondheid?

Uit de 6de gedragspeiling van RIVM, GGD GHOR NL en de regionale GGD'en blijkt dat het voorkomen van mentale klachten stabiliseert of wellicht weer iets toeneemt. Sinds de start van de metingen in april was er een afname te zien in mentale klachten, tot nu de zesde peiling. Lees [hier](#) meer over de resultaten, ook over gedrag, eenzaamheid en leefstijl.

Impact coronacrisis op psychische hulpverleners: hogere werkdruk en zorgen om cliënt

Trimbos onderzocht in opdracht van ZonMw de gevolgen van de Coronapandemie op het werk, de werkbeleving en de eigen mentale gezondheid van professionals die psychische hulp, zorg en ondersteuning geven. De uitkomsten laten zien dat de professionals kampten met een hogere werkdruk tijdens de coronacrisis, zij konden slechts gedeeltelijk de zorg bieden die de cliënten nodig hadden en vonden hun eigen gezondheid en functioneren achteruitgegaan. Lees [hier](#) meer over de opzet van het onderzoek en de resultaten.

Engelstalige folder 'How to deal with stress during self-isolation or quarantine'

Op veler verzoek is er door ARQ, in samenwerking met GGD Amsterdam, een engelstalige folder gemaakt '[How to deal with stress during self-isolation or quarantine](#)'.

Nieuwe producten en informatie PSH (vervolg)

Tweede uitvraag onder procesleiders PSH

Tussen 21 juli en 18 augustus 2020 heeft Wim Gijzen, voorzitter van de Vakgroep PSH, een telefonische uitvraag gedaan bij de procesleiders PSH van de 25 GGD-regio's. Opvallend is het gevoel dat 'we er nog niet mee klaar zijn' en dat men nog niet aan een nafase bezig is.

Anders dan bij reguliere PSH zijn PSH-procesleiders nu veel meer strategisch ingesteld dan operationeel. Dat betekent proactief meedenken met gemeenten en/of bevolkingszorg, en ook met zorginstellingen. Bijvoorbeeld over aandacht voor de psychosociale kant van corona, maar zeker ook over de zorg voor eigen personeel. Bij alle GGD'en is er inmiddels een aparte corona-unit / organisatie gecreëerd, vaak buiten het GGD-gebouw. Veel PSH-procesleiders houden ook daar de vinger aan de pols. Daarnaast is er aandacht voor (potentieel) zwakkeren en kwetsbaren in de samenleving en daarvoor wordt veel genetwerkt.

Waar men in het begin van de Corona-aanpak veel met buurregio's samenwerkte, is men nu weer meer gericht op de eigen regio en het eigen lokale netwerk, inclusief bedrijfsopvangteams en HR- en lijnmanagers. De landelijke ondersteuning (van onder andere het Coördinatieteam PSH-GOR, het IVC, de consultatiefunctie van Arq/Impact en contact met vakgroepcollega's) wordt zeer gewaardeerd. In het eerstvolgende vakgroeptoverleg (begin oktober) zal – op basis van de 2de regio uitvraag - gesproken worden over het opstellen van een gezamenlijke agenda voor de komende periode.

Nieuwe producten en informatie GOR

Wat is het effect van de coronacrisis op jongeren?

Er is een aantal onderzoeken naar de gevolgen van corona bij jongeren gedaan:

- [Uit het SCP rapport](#) over de verwachte gevolgen van corona voor de psychische gezondheid wordt het volgende over jongeren beschreven: Hoe de maatregelen jongeren treffen weten we niet goed. Een recente studie van Unicef, Geluk onder druk, liet zien dat jongeren in Nederland nog steeds erg tevreden zijn, maar wel veel druk van school ervaren (Kleinjan et al. 2020). verschillende jongerenorganisaties reflecteren op de impact van corona op het psychisch welbevinden van jongeren. Zij verwachtten dat angst voor achterstand op school kan zorgen voor extra stress en ze onderschrijven de aanbeveling dat investeren in een positieve mentale gezondheid (weerbaarheid, veerkracht, sociaal-emotionele vaardigheden) van de jeugd essentieel is.
- Jongeren maken zich zorgen over hun sociale leven en hun werk (bijbaantjes, stage lopen) en inkomen. Positieve punten uit de afgelopen tijd zijn: rustiger in de klas en meer contact met hun ouders. Dit zijn de resultaten uit een enquête van het NJI onder kinderen en jongeren (226 respondenten)
- Deze [infographic](#) geeft zowel de positieve als de negatieve impact van de coronacrisis op jongeren weer. De informatie is afkomstig uit een literatuuronderzoek en interviews. [Jongeren op gezond gewicht](#) gaf hiervoor iresearch opdracht.

Nieuwe producten en informatie GOR (vervolg)

Onderzoek door GGD naar effecten Corona bij jongeren

Hierboven staat informatie uit een deel van de rapporten naar de effecten van de coronacrisis op jongeren, aanvullend onderzoek onder jongeren is wenselijk. Voorbeelden van onderzoeken die bij de GGD lopen naar de effecten van Corona op de gezondheidseffecten van jongeren:

- Jeugdmonitor GGD Noord- en Oost-Gelderland in mei 2020. Anonieme monitor via school onder jongeren van 12 tot 18 jaar. Klik [hier](#) voor meer informatie
- [Onderzoek](#) tijdens contactmoment JGZ in klas 1 en 3 van voortgezet onderwijs GGD Zaanstreek Waterland. Uitbreiding van de 'zeg jij het maar' vragenlijst met coronavragen en individuele hulp bieden door middel van gesprek met jeugdarts en informatie en tips. Als jouw GGD ook onderzoek doet, deel dan je ideeën en voorbeelden in de GOR groep op GGD GHOR kennisnet.

Zorg- en ondersteuningsbehoefte naar aanleiding van COVID-19:

Het Nivel analyseerde de zorg- en ondersteuningsbehoefte in de vierde peiling van het grootschalige gedragsonderzoek van RIVM, GGD GHOR NL en de regionale GGD'en. Deze vond plaats tussen 17 en 21 juni. De overgrote meerderheid van de 16.307 bevroegden had geen behoefte aan zorg of ondersteuning naar aanleiding van de uitbraak van COVID-19. Slechts 3% (519 personen) gaf aan hier wél behoefte aan te hebben. Deze percentages komen overeen met de eerdere metingen binnen het Nivel consumentenpanel. We zien iets verschuiving in het soort zorg- en ondersteuning waar behoefte aan is. Meer weten over deze peiling? [Klik hier](#).

Uitkomsten 6de gedragspeiling Coronamaatregelen

Steeds meer mensen laten zich testen, maar thuisblijven wordt moeilijker. Van de mensen met klachten doet bv 90% boodschappen, ondanks dat ze zich uitspreken voor thuisblijven bij klachten (84% ondersteunt de maatregel). Deze en andere resultaten komen uit de peiling, van 19 aug t/m 23 aug van RIVM, GGD GHOR en de regionale GGD-en. Lees alle uitkomsten [hier](#).

Interessante producten algemeen

De stand van het land voor en sinds de coronacrisis

Hoe gaat het met Nederland en de Nederlandse bevolking? Welke ontwikkelingen hebben zich de afgelopen 12 jaar voorgedaan in de welvaart en leefsituatie van Nederlanders? Welke verschillen zijn er tussen bevolkingsgroepen? Hoe kijken Nederlanders aan tegen hun leven en de sociale staat van het land? En welke gevolgen heeft de coronacrisis hierop? Dit zijn thema's die aan bod komen in [De sociale staat van Nederland \(SSN\)](#), uitgebracht door het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP).

De coronacrisis lijkt tot nu toe een beperkte impact te hebben op ons welbevinden, maar er zijn ook zorgen: bijvoorbeeld over de verdubbeling van het aantal eenzame ouderen en het gedaalde welbevinden onder mensen die onzeker zijn over hun baan en inkomen. De kans bestaat dat ook bij andere groepen op termijn de rek eruit gaat. Het SCP verwacht dat een deel van de sociale en economische gevolgen van de coronacrisis nog zichtbaar moet worden. Nieuwe problemen stapelen zich op oude problemen, wat de veerkracht van de samenleving onder druk kan zetten.

Interessante producten algemeen (vervolg)

Welbevinden ten tijde van corona. Eerste bevindingen op basis van enquête juli 2020.

Het coronavirus en de maatregelen om het virus in te dammen hebben grote gevolgen gehad voor (de druk op) de gezondheidszorg, de economie en het dagelijks leven van mensen, zeker in een periode dat er allerlei beperkende maatregelen van kracht zijn. In deze [publicatie](#) van het SCP staat de vraag centraal in hoeverre het welbevinden van Nederlanders is veranderd ten opzichte van de periode vóór corona en of zich daarbij verschillen voordoen tussen subgroepen. De meting is uitgevoerd in de maand juli (en zal herhaald worden in oktober), een maand met relatief weinig besmettingen en ziekenhuisopnamen.

Eerdere nieuwsbrieven

Voorgaande edities van de nieuwsbrief PSH GOR zijn te vinden onderaan de [website van ARQ Kenniscentrum Impact](#).

Heeft u deze nieuwsbrief doorgestuurd gekregen van een collega en wilt u hem ook zelf graag ontvangen? Dat kan. Stuur een mail naar cGM@rivm.nl. De nieuwsbrief is bedoeld voor medewerkers van GGD, GHOR en de Veiligheidsregio.

Contactgegevens

GGD'en kunnen met vragen of ondersteuningsbehoeften aankloppen bij het coördinatieteam.

Vragen per telefoon:

- PSH-vragen: 06-19915553 (ARQ Kenniscentrum Impact)
- GOR-vragen: 06-51617555 (Martine Mulder)

Vragen per e-mail:

- Vragen over PSH en GOR kunnen per e-mail gesteld worden aan cGM@rivm.nl
- Vragen, opmerkingen of aanvullingen met betrekking tot het IVC kunnen per e-mail gesteld worden aan ivccovid19@arq.org

De leden van het coördinatieteam zijn: Sjef Timmermans en Maaïke van den Biggelaar (GGD GHOR Nederland), Wera van Hoof, Charlie Steen, Noor Jansen (ARQ), Michel Dückers (Nivel/ARQ), Martine Mulder (cGM/GGD ZW), Femke de Zwart, Annemiek van Overveld, Jantien Noorda, Jannie van der Helm, Annelike Dusseldorp, Diane Houweling, Loes Lanting (RIVM/cGM).